

TEHETSÉGES FIATAL KÖZGAZDÁSZOKAT TÁMOGATUNK

BESZÉLGETÉS DR. BALOG ÁDÁMMAL, A PADS ALAPÍTVÁNY KURATÓRIUMI ELNÖKÉVEL
A PALLAS ATHÉNÉ DOMUS SCIENTIAE ALAPÍTVÁNY PHD-ÖSZTÖNDÍJPROGRAMJÁRÓL

A Pallas Athéné Domus Scientiae Alapítványt a Magyar Nemzeti Bank hozta létre 2014-ben. Hogyan fogalmazódott meg az elképzelés, hogy az alapítvány kiegészítő PhD-ösztöndíjat és képzést hozzon létre?

Dr. Balog Ádám: Sokan, sokféle irányból kritizálták már a hazai PhD-programokat: a szereplők nemzetközileg alig láthatók, az itthoni gondolatok nehezen lépik át az országhatárt. Saját tapasztalatom, hogy nemcsak kifelé, hanem Magyarország irányában is nehezen jönnek át a modern közgazdaságtani gondolatok. Itthon sok doktori iskola van, kevés hallgatóval, földrajzilag szétszórva, a hallgatók jellemzően nem ismerik más doktori iskolák hallgatóit. A kutatói életpálya az alacsony ösztöndíjak miatt nem elég vonzó, így a legjobb hallgatók gyakran pusztán gazdasági racionalitásból választják a versenyszférát. Miközben itthon is komoly igény lenne valós, akadémiai szintű vitákra közgazdasági kérdésekről. Számos kollégával egyetértünk abban, hogy az ország hasznára válna, ha a nemzetközi intézményekbe delegált közgazdászaink mögött egy „magyar iskola” állna. Az alapítvány olyan intézményi keret megteremtésével szeretné ezt a célt elérni, amely egyszerre biztosít fórumot és kellő anyagi ösztönzőket a fiatal közgazdász kutatóknak. Számomra szimpatikus az intézményi közgazdaságtannak az az üzenete, hogy a jó intézmények felállításán és működtetésén keresztül valós pozitív társadalmi hatást lehet elérni. Mindent megteszünk, hogy a PADS PhD-programja is egy ilyen pozitív hatású intézménnyé váljon.

Ugyanilyen szándékkal jött létre idén a Pallas Athéné geopolitikai doktori képzés is, amely egy önálló, akkreditált PhD-képzés. Három Pallas Athéné alapítvány közös programja ez, amelynek a szakmai bázisát a Pécsi Tudományegyetem Földtani Doktori Iskolája nyújtja. Az első évfolyam oktatása 2015. október első hetében indult, Budapesten.

Kik vettek részt a PADS kiegészítő PhD-képzésének kialakításában?

Az alapító jegybank egyike azoknak a hazai, nem felsőoktatási intézményeknek, ahol a dolgozók nagy számban rendelkeznek tudományos fokozattal, közülük sokan segítettek. Többen is az Egyesült Államokban szerezték a PhD-fokozatukat, ahol a hazaitól eltérő a doktori oktatás rendszere, ami így számos újító ötletet jelentett az alapítványnak. Rajtuk kívül számos egyetemi oktatótól, PhD-hallgatótól, szakkollégiumoktól is kaptunk segítséget. Fontos volt, hogy a hallgatók és az oktatók igényeit is minél alaposabban felmérjük. Felkerestünk külföldön oktató és külföldön kutató magyarokat is. Így kerültek az alapítvány tanácsadó testületébe a Norwegian School of Economics (Bergen), az Európai Központi Bank, a BIS kutatói is. A doktori iskoláktól is számos hasznos javaslatot kaptunk és továbbra is igyekszünk velük partneri, interaktív kapcsolatot ápolni.

Hogyan foglalná össze a PADS kiegészítő PhD-képzésének fő célkitűzését?

A legfontosabb célunk a legjobb hallgatókat arra ösztönözni, hogy merjenek a diploma után az akadémiai pályán maradni, kutassanak, írjanak hazai és külföldi folyóiratokba cikkeket és készítsék el a tőlük telhető legjobb PhD-disszertációkat. Ehhez elengedhetetlen, hogy a hallgatóknak legyen stabil módszertani tudásuk és legyenek képesek szakmai párbeszédre egymással, maradjanak kíváncsiak és nyitottak az újra. Mindehhez pusztán anyagi ösztönzés nem lenne elegendő, ezért szervez az alapítvány kurzusokat is a programban résztvevő hallgatóknak.

Hogyan pozícionálná a PADS kiegészítő PhD-képzését a hazai doktori képzésekhez képest?

A PADS PhD-programja kifejezetten segítő szándékkal jött létre. PADS-os hallgató bármelyik doktori iskolából kikerülhet, ilyen értelemben a PADS nem versenyez a doktori iskolákkal, hanem támogatja azokat. Másik szempont viszont, hogy a hallgatók idejéért némileg mégiscsak versenyzünk egymással, hiszen amíg péntekenként a mi kurzusunkon van egy hallgató, addig nem tud az anyaintézményi oktatási és kutatási feladatokban részt venni. Szerencsére a doktori iskolák is megerősítettek bennünket támogatásukban, így reményeink és igyekezetünk szerint hamar presztízssé válik, ha egy PhD-hallgató még a PADS programban is részt vesz.

Voltak olyan képzési programok akár itthon, akár külföldön, amelyek modellként szolgálhattak a PADS kiegészítő PhD-képzéséhez?

A doktori képzés támogatására nagyon sok jó példa van a világban, rám legnagyobb hatással a svájci jegybank gerzensee-i oktatási központja volt. Természetesen nem lehet egyik külföldi példát sem változtatások nélkül megvalósítani, nagyon fontosnak tartottuk, hogy olyan független programot állítsunk fel, amelyiknél hosszú távon biztosítottak a működéshez szükséges források.

Mik voltak a legnagyobb nehézségek a PADS kiegészítő PhD-képzésének elindításakor?

Mivel az alapítványt 2014 tavaszán jegyezték be és ősszel már indulni szerettünk volna az első évfolyammal, így nagyon kevés időnk maradt a program véglegesítésére és a hirdetésre. Végül sikerült a doktori iskolák segítségével minden potenciális hallgatót elérnünk, így 26 fővel el tudott indulni tavaly ősszel az első évfolyamunk. Mire ez az interjú megjelenik, ők már a másodéves kurzusokat kezdik nálunk és az új elsősök köre is kialakul.

Kik alkotják a PADS kiegészítő PhD-képzésének célközönségét? Oktatói, vagy kutatói orientáltságú hallgatókat keresnek inkább?

Optimális esetben nem válik el élesen egymástól a két irány. A felvételin megkérdeztük mindenkitől, hogy egyetemen maradna-e és az eddigi tapasztalataink alapján nagyjából a hallgatók fele így képzelel el a jövőjét. Az alapítvány céljainak szempontjából nincsen egyértelmű preferencia.

Mely tudományterületek doktori iskoláinak hallgatói számára ajánlanák első sorban a PADS kiegészítő PhD-képzést?

Az alapítvány célja kifejezetten a makroökonómia, a pénzügyek és az ezekhez szükséges módszertan fejlesztése. Természetesen ezek önmagukban is sokrétűek lehetnek, számos érintkezési pont van más tudományterületekkel, így sokféle kutatási témát támogatni tudunk. Ugyanakkor a PADS csak egyike a hat Pallas Athéné alapítványnak, sokszor egy adott téma egy másik Pallas Athéné alapítvány profiljába jobban illik, ezért a pályázóknak érdemes megnézniük az összes alapítvány kínálatát.

Korábban említettem már a most induló geopolitikai doktori képzést. Ott első sorban a gazdaságpolitika stratégiai részét jelentő közép-európai geopolitikai kérdések elemzése áll majd a fókuszban, ezért hasonló érdeklődésű doktoranduszoknak vagy már gyakorló gazdasági szakembereknek érdemes jelentkezniük rá.

Mihály György, az Országos Doktori Tanács akkori elnöke egy 2013-as konferencián tartott előadásában megemlítette, hogy a hazai doktori képzésre felvett hallgatóknak nagyjából 20 százaléka a képzési időn belül elhagyja az iskolát, a hallgatóknak mindössze hozzávetőlegesen 60 százaléka jut el az abszolutoriumig, és mindössze körülbelül 50 százaléka a fokozatszerzésig. Ön hogyan látja, hogyan tudja a PADS kiegészítő PhD-képzése segíteni a felvételt nyert hallgatóit abban, hogy az átlagosnál magasabb eséllyel szerezzék meg a doktori fokozatot?

Az alapítvánnyal kapcsolatba került oktatók nagy részének is az a véleménye a lemorzsolódás nagy arányáról, hogy okait tekintve gyakran anyagi természetű. Ezen a PADS-ösztöndíj reményeink szerint segíteni tud. Arra számítunk, hogy a PADS-programban részt vevő hallgatók 4 év alatt megszerzik majd a fokozatot és az ő esetükben nem húzódik el ez a folyamat.

Melyek a PADS kiegészítő PhD-képzésének a legfontosabb egyéb pozitívumai egy hallgató számára?

A közösségre nagy hangsúlyt fektetünk. Nem csak a csoporttársakkal, hanem a PADS vendégkutatóival, az oktatókkal való közvetlen kapcsolat nagy előnyt jelent majd a hallgatóknak egész életük során. Ugyanígy a külföldről érkező előadókon keresztül a külföldi kapcsolatok is hasznosak lesznek.

Miben látja a PADS kiegészítő PhD-képzésének legfontosabb társadalmi hasznát?

Biztos vagyok benne, hogy jól képzett közgazdász kutatók, bárhová is kerüljenek később, az ország hasznára válnak. Ha motiváltabb lesz egyetemi oktatóként, akkor azért, ha jegybanki elemzőként végzi átgondoltabban a munkáját, akkor meg azért. Bízom benne, hogy a közgazdaságtani vitakultúra is fejlődik majd.

Miben más a PADS kiegészítő PhD-képzése, mint egy hagyományos PhD-képzés?

Amiben újszerűek vagyunk, az a tanterv összeállítása, az erős makroökonómiai és pénzügyi fókusz. Kifejezetten ilyen fókusszal ennyi hallgató egyszerre egyik doktori iskolában sem található. Másrészt mégis nagyon hasonlít a hagyományos képzésekre, hiszen itt is fontos a kurzusmunka, illetve végül vizsgák vannak.

Túl vannak a képzés első akadémiai évén. Hogyan választották ki az első évfolyamot?

2014-ben a kiírt pályázatra jelentkezők közül mindenkit behívtunk egy személyes motivációs beszélgetésre. Itt közel fél óráig tartott a felvételi beszélgetés. A felvételi bizottságot a kuratóriumból, a tanácsadó testületből és az oktatók közül választott tagok alkották, ők vettek részt a felvételi beszélgetésen. A jelentkezőknek hozzávetőleg a háromnegyedét vettük fel, 26 fővel indult az első évfolyam. Ők országos szinten 11 különböző doktori iskolát képviselnek. Idén egy matematika teszt kitöltése előzi meg a motivációs beszélgetést, de ezután ugyanúgy fél órással motivációs beszélgetést tervezünk. Mire ez az interjú megjelenik, már két évfolyammal haladunk tovább.

Milyen tárgyakat vehettek fel a hallgatók?

Az első évben keresztmetszeti ökonometria, idősoros ökonometria, makroökonómia, pénzügy és közgazdasági gondolkodás című tárgyaink vannak. A www.pads-budapest.hu honlapunkon megtalálhatók a részletes tárgyleírások, heti bontásban.

Mennyire értékeli sikeresnek a program első évét?

Az első évvel elégedett vagyok, a hallgatók nagy része helytállt a vizsgákon és folytatni tudja a programot, miközben az oktatók kellően magasra tudták tenni a léceket. Közben kialakult a második éves kurzusok köre, egyre több oktató vesz majd részt a programban. Ami tavaly eleinte kevésbé sikerült, az a hallgatók módszertani tudásának közös szintre hozása. Ebből tanultunk: a második évfolyam esetében az első évben egy lassabb, de alaposabb matematikai statisztika kurzussal indulunk.

Szeptember elején az új elsősök jelentkezése és felvételi je is lezárult. Idén megint szép számmal jelentkeztek a képzésünkre, éppen annyian, mint a tavalyi évben, amit sikerként könyvelünk el, hiszen az elmúlt év során a hallgatók és az anyaintézmények doktori iskolái is megtapasztalták, hogy kemény, magas színvonalú képzést nyújtunk, és a bentmaradásért valóban meg kell dolgozni. A 2015/2016-os évfolyamra 38 jelentkezőből 19 doktoranduszt vettünk fel egy írásbeli matema-

tika tesztet és egy szóbeli felvételi beszélgetést követően. Ők az ország 7 egyetemét képviselik, 4 vidéki és 3 fővárosi intézményt. Úgy látom, elindultunk azon az úton, hogy presztízsértékű programot teremtünk és nagyszerű megtapasztalni, hogy milyen tehetséges, motivált, céltudatos fiatalokat érdekel a programunk. Igazi egyéniségekkel találkozunk!

Hogyan lehet jelentkezni a PADS kiegészítő PhD képzésére?

Az alapítvány minden ősszel indítja a programot, de az anyaintézmények doktori iskoláihoz már többnyire tavasszal jelentkezni kell. A legjobb, ha az érdeklődők már közvetlenül a tavaszi jelentkezést követően megkeresik az alapítvány pályázati felhívását is. Minden lényeges információ megtalálható a honlapunkon.

Milyen hosszú távú terveik vannak a program jövőjét illetően?

A program fórum jellegét szeretnénk jelentősen erősíteni. Ebben nagy segítség lesz az alapítvány saját épülete, amely most felújítás alatt áll. Itt a párhuzamos évfolyamoknak biztosítani kellő helyet és szeretnénk, ha a többi támogatási formánk résztvevői számára is találkozási pontként szolgálhatna az oktatási központunk.

Ugyan az alapítványnak ez az ösztöndíjjal járó képzés a „zászlóshajó” programja, de számos egyéb támogatási formával rendelkezik. Alapszakos és mesterszakos hallgatók számára is vannak pályázatok?

Igen, sőt még oktatóknak, kutatóknak is. A PhD-program mellett az alapítvány sokkal több szereplőt szeretne bevonni a hazai közgazdasági gondolkodás fejlesztésébe. A még diploma előtt álló hallgatók számára kiemelném az „Első cikkem” pályázatunkat, amellyel versenydolgozatok és diplomamunkák tudományos cikké való átírását támogatjuk. Itt a konzulens és a hallgató együtt is pályázhat, amennyiben folytatnák a kutatást.

Köszönjük a beszélgetést, sok sikert kívánunk az alapítvány szakmai tevékenységéhez!

SEBESTYÉN GÉZA

**BUDAPESTI
CORVINUS
EGYETEM**

EGYETEMI
KÖNYVTÁR
ÉS LEVÉLTÁR

TOP TÉMAKÖRÖK

LEGALÁBB 10.000 LETÖLTÉS

LETÖLTÉSEK SZÁMA ORSZÁGONKÉNT

Countries	
1. Hungary	64,567
2. United States	6,514
3. China	5,718
4. Germany	5,374
5. Russian Federation	3,010
6. France	2,510
7. Romania	2,054
8. United Kingdom	2,040
9. India	1,233
10. Japan	995